

Беларусь — Азербайджан: прастора перакладу

Калі прыгледзецца, беларуская і Азербайджанская літаратуры ў чымсьці вельмі падобныя. Абедзве, прыкладам, у сваім развіцці прайшлі перыяд духмоўя: на першую моцны ўплыў аказала рускае мастацтва слова, на другую — персідскае. Сучасная азербайджанская літаратура таксама шматжанравая: і дэтэктыў, і фантастыка, і ўсходнія сюррэалістычныя ды міфалагічныя сюжэты.

Выдавецкі дом «Звязда» робіць стратэгічныя захады ў падтрыманні літаратурнага дыялогу паміж Беларуссю і Азербайджанам. Так, пазалетаць тут пабачыла свет кніга азербайджанскай пісьменніцы Севіндж Нурукызы «Базгулаг і поры года» ў перакладзе на беларускую Алеся Карлюкевіча і Рагнеда Малахоўскага. Акрамя таго, азербайджанская літаратура шырока прадстаўлена на інтэрнэт-партале «Сугучча» Выдавецкага дома «Звязда». На азербайджанскую перакладзены творы Алеся Бадака і Алеся Карлюкевіча, а сёння рыхтуецца да выдання зборнік сучаснай беларускай паэзіі ў перакладзе на азербайджанскую.

Беларуска-азербайджанскае перакладчыцкае партнёрства і гэтым разам апынулася ў цэнтры ўвагі ўдзельнікаў «круглага стала» пад назвай «Беларусь — Азербайджан: вопыт літаратурнага сяброўства». У нашай краіне вывучэнню і перакладам твораў усходніх літаратур сёння ўвогуле надаецца вялікая ўвага, значыла мадэратар «круглага стала», пэтэса, перакладчыца, адказны сакратар часопіса «Полымя» Юлія Алейчанка.

Літаратуразнаўца, кандыдат філалагічных навук, вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуразнаўства

Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Яўген Гардніцкі звярнуўся да кнігі «Знічкай цябе я пакіну», куды ўвайшлі вершы Чынгіза Алі аглу ў перакладах Міколы Мятліцкага, Віктара Гардзея, Навума Гальпяровіча, Таццяны Сівец, Рагнеда Малахоўскага ды іншых айчынных паэтаў.

— Пры паглыбленым вывучэнні ўзаемадзеяння і тыпалогіі літаратур, параўнанні творчасці пісьменнікаў дзвюх краін пажадана ведаць мову арыгінала. Чытаючы творы азербайджанскіх аўтараў, мы спазнаём жыццё гэтага народа, спосабы мастацкага самавыяўлення, паэтыку, мову, — упэўнены навукоўца.

Праз літаратурныя творы можна знаёміцца з культурай і традыцыямі народа. Зрабіўшы кароткі экскурс у гісторыю літаратуры Азербайджана, кіраўнік Цэнтра азербайджанскай мовы і культуры Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка Салатын Мірзоева распавяла, што ў цэнтры беларускія студэнты не толькі вывучаюць азербайджанскую мову, літаратуру, культуру, але і танцуюць нацыянальныя танцы. У сваю чаргу, пры Бакінскім славянскім універсітэце створаны Цэнтр беларускай мовы і культуры, з дапамогай якога азербайджанскія студэнты маюць магчымасць далучыцца да беларускага слова.

Вялікі досвед у справе перакладу з азербайджанскай мовы мае айчынная пісьменніца Таццяна Сівец, якая пераста-

Фота Ганны Бяліно.

Падчас «круглага стала».

рыла па-беларуску лірыку Чынгіза Алі аглу, Лейлы Аліевай, Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Азербайджанскай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь Ісфандзіяра Вагабзаде. Дарэчы, Ісфандзіяр Вагабзаде займаецца перакладамі твораў беларускіх паэтаў на азербайджанскую мову.

Распавядаючы пра свой досвед перакладу ўсходніх літаратур, у тым ліку апавядання «Аднавухі» Кяміля Афсараглу, прэзаік і перакладчыца Ірына Качаткова прадставіла кнігі, перакладзеныя ёю ў розныя гады: «У плыні гісторыі» Нурсултана Назарбаева (2002), «Кыргызская дзяржаўнасць і народны эпас «Манас» Аскара Акаева (2003), «Подзвіг Эмамалі Рахмона» (2012) і зборнік апавяданняў «Жыццё не спыняецца» (2013) Ато Хамдама.

«Голас горкі, пранізлівы, тонкі / Дастае, што нікуды не збоч. / Ён царанае мне перапонкі. / Хто там плача, хаваецца ў ноч?» Гэта — радкі перастворага пэтэма, галоўным дырэктарам замежнага вяршання Беларускага радыё Навумам Гальпяровічам верша Чынгіза Алі аглу «Хто там плача ўначы?» з кнігі «Знічкай цябе я пакіну». Кранальныя элегічныя радкі... Паэты розных краін падсвядома разумеюць адзін аднаго, размаўляючы на ўзроўні пачуццяў.

Яна ЯВІЧ